

Notat

Til Børne- og Ungdomsudvalget

Smittesituationen i institutioner i KK og mulighed for lukning af institutioner

På baggrund af spørgsmål fra flere medlemmer i BUU (se bilag 1) om smittesituationen i dagtilbud i Københavns Kommune, har forvaltningen udarbejdet følgende notat.

Mangel på medarbejdere

Fraværssituationen blandt medarbejdere pga. af sygdom med COVID-19 har medført udfordringer i flere institutioner, herunder problemer med at skaffe vikarer til at dække for fraværende medarbejdere.

I nedenstående figur ses fraværdata fra den 12. januar – 1. februar 2022, hvor der eksempelvis den 1. februar var følgende fravær:

- 3% af dagtilbuddene havde over 30% af medarbejderne, der var fraværende på grund af sygdom med COVID-19.
- 67% af dagtilbuddene havde under 5% medarbejdere, der var fraværende pga. sygdom med COVID-19.

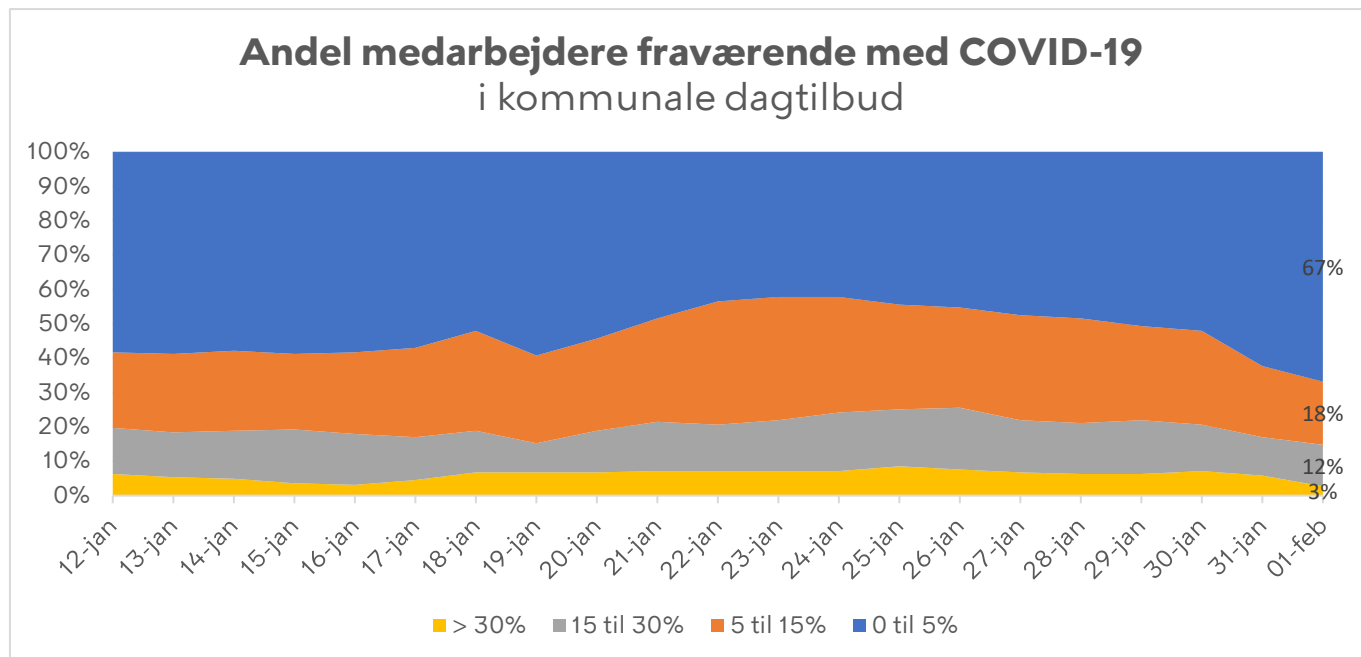
Figuren baserer sig på dagtilbuddenes egne indrapporteringer til forvaltningens corona-support, og inkluderer ikke fravær hos medarbejdere, der på grund af anden sygdom, ferie, barn syg eller hjemsendt til isolation som følge af husstandssmitte har været fraværende. Indrapporteringer til forvaltningens corona-support kan ikke kobles til de normale årsopgørelser for sygefravær, der trækkes i marts.

2-02-2022

Sagsnummer I F2
2022 - 1260

Dokumentnummer i F2
845628

Sagsnummer i eDoc
2022-0029217

Forvaltningens corona-support har gennem sin vejledning til institutioner kendskab til 13 institutioner, der siden 1. december 2021 og frem til 26. januar 2022 har haft lukket en til to dage pga. mangel på ressourcer. Flere af institutionerne har kortvarigt lukket ned uden forudgående dialog med områdeledelsen, og har efter dialog med forvaltningen åbnet igen dagen efter. Det kan ikke udelukkes, at der har været flere tilfælde af nedlukninger, som områdeledelserne ikke har kendskab til, fx fordi nedlukningen er håndteret lokalt i en selvejende eller privat institution uden den fornødne orientering til områdeledelserne.

Det er klyngernes og institutionernes ansvar at sørge for bemanning i institutionerne, herunder at finde løsninger ved sygdom og fravær. Ved bemanningsproblemer, der ikke kan håndteres inden for klyngen, vil den pædagogiske leder eller klyngelederen håndtere situationen i samarbejde med områdeledelsen. Forvaltningen har ikke tal på, hvor ofte institutionerne oplever, at der ikke er den fulde bemanning på stuerne, eller om der er kendte voksne på stuerne. Ligeledes er der ingen data på, hvor ofte institutionen eller medarbejdere føler sig nødsaget til, at bede forældre om hjælp fx ved at opfordre til at hente børn tidligt, holde børn hjemme eller bede forældre om hjælp på stuerne. Forvaltningen har heller ikke opgørelser over antallet af institutioner, der ikke har kunne dække sygemeldte medarbejdere med vikarer.

Faglig kvalitet og trivsel under den nuværende situation

Institutionerne følger myndighedernes retningslinjer for smitteforebyggelse, der er med til at reducere smitte blandt børn og voksne og dermed også reducere, at børnene oplever et skift af voksne på stuerne.

Til at understøtte evt. øget fravær blandt personaler i dagtilbud har forvaltningen oprettet et medarbejder-beredskab, som institutionerne kan trække på, hvis de mangler personale til at opretholde den daglige drift. BUF har et princip om at frivillige, herunder forældre, som udgangspunkt ikke må udføre overenskomstdækket arbejde. Dette princip hviler bl.a. på en forudsætning om at arbejdet skal udføres af fagprofessionelle på en faglig korrekt og objektiv måde.

Forvaltningen har derudover udskudt kompetenceudvikling og minimeret eller sat projekter, der trækker ressourcer fra dagtilbuddene, på pause.

Muligheder for nedlukning eller dimensionering

Børne- og Undervisningsministeriet har præciseret rammerne for pasningsgarantien således: *"Der kan være helt ekstraordinære og enkeltstående situationer, hvor en kommune er ude af stand til at opfylde pasningsgarantien, som ikke vil medføre, at kommunen skal hæve tilskuddet. Det er en følge af en almindelig retsgrundsætning om, at ingen kan forpligtes til det umulige. Det er ministeriets vurdering, at en helt ekstraordinær situation f.eks. kan være, hvis en daginstitution er brændt ned i løbet af natten. Det kan også være en situation, hvor der i regi af covid-19 er så mange sygemeldte personaler om morgenen, at det er uforsvarligt at modtage børn som sædvanligt - og hvor kommunen ved, at den har afsøgt alle muligheder for at skaffe ekstra arbejdskraft. I en sådan situation kan det være faktuel umuligt for kommunen at efterleve pasningsgarantien. Det vil være den enkelte kommune, der vil skulle foretage en konkret vurdering af, om der foreligger en sådan helt ekstraordinær situation, hvor alle muligheder for at skaffe ekstra arbejdskraft er udtømte. Det vil være en forudsætning, at man med det samme arbejder på at finde en løsning, så dagtilbuddet dagen efter kan opfylde pasningsgarantien. Et brud på pasningsgarantien er ikke en løsning på kapacitetsudfordringer. Det vil være en akut situation, og en kommune kan ikke inden for rammerne af dagtilbudsloven planlægge efter ikke at opfylde pasningsgarantien."*

Børne- og Undervisningsministeren har ligeledes udsendt brev d. 21. januar 2022 om muligheden for at fravige pasningsgarantien på dagtilbudsområdet (se bilag 2).

Hvis kommunen ikke kan efterleve pasningsgarantien pga. en ekstraordinær situation, vil det ikke få økonomiske konsekvenser for kommunen.

Forvaltningen er sammen med Børne- og Undervisningsministeriet i gang med at afklare, hvilke specifikke passager af dagtilbudsloven, som giver mulighed for midlertidig lukning af dagtilbud. Herunder om den "juridiske" nødbremse er hjemlet i dagtilbudsloven eller i nødrechtsgrundsætninger eller i force majeure betragtninger.

Forvaltningen er også ved at undersøge, hvilke konkrete situationer, der kan betragtes som helt ekstraordinære, fx om der kan være mulighed for at fravige pasningsgarantien ved mangel på kendte voksne i en institution.

Når en helt ekstraordinær situation opstår i en institution, kan ledelsen og bestyrelsen henstille, at forvaltningen lukker institutionen, hvis alle muligheder for at finde ekstra personale er udtømte. Beslutningen herom træffes af forvaltningen. Herefter er det en forudsætning, at institutionen med det samme arbejder på at finde en løsning, så kommunen dagen efter eller hurtigst muligt derefter igen kan opfylde pasningsgarantien, så forældrene igen kan få passet deres børn.

Derudover er der udelukkende hjemmel til dimensionering i forlængelse af et påbud udstedt af Styrelsen for Patientsikkerhed. Reglerne for dimensionering fremgår af nødpasningsbekendtgørelsen. Kommunalbestyrelsen kan alene ved udløbet af et påbud fra Styrelsen for Patientsikkerhed beslutte at fortsætte den dimensionering af kommunale daginstitutioner og dagpleje, obligatoriske tilbud (sprogstimulerings tilbud), kommunale fritidshjem samt kommunale klub- og fritidstilbud efter dagtilbudsloven og skolefritidsordninger efter folkeskoleloven, som fulgte af påbuddet, i indtil tre dage.

Styrelsen for Patientsikkerhed har i praksis ikke givet et påbud til et dagtilbud i Københavns Kommune i løbet af december 2021 og januar 2022. Forvaltningen har forespurgt ministeriet om nødpasningsbekendtgørelsen eller principperne heri finder anvendelse, hvis en kommune er nødsaget til at anvende den "juridiske" nødbremse.

Mulighed for ændring af åbningstider i dagtilbud

Der er ikke i lovgivningen fastsat specifikke krav til åbningstiden i dagtilbud under kommunens forsyning. Kommunerne har løbende mulighed for at vurdere, hvorvidt dagtilbuddenes åbningstid modsvarer det lokale behov for pasning. Kravet i dagtilbudsloven er, at den daglige åbningstid skal udgøre et reelt pasningstilbud, og at

åbningstiden under ét skal fastsættes, så den er egnet til at dække det lokale behov for fleksible pasningsmuligheder i dagtilbud. Beslutning om begrænsning af åbningstid eller lokale midlertidige nedlukninger træffes af forvaltningen.

Åbningstiderne er omfattet af den minimumskompetence som forældrebestyrelserne har efter dagtilbudslovens § 15. Forældrebestyrelserne kan derfor godt blive involveret og få indflydelse i forhold til åbningstider. Der skal dog gøres opmærksom på, at fastsættelsen skal ske under hensyn til dagtilbudslovens formålsbestemmelse, og åbningstiden skal fastsættes under hensyn til kommunalbestyrelsens forsyningsforpligtelse. Dette indebærer, at den daglige åbningstid skal udgøre et reelt pasningstilbud, og at åbningstiden under ét må fastsættes, så den er egnet til at dække det lokale behov for fleksible pasningsmuligheder i dagtilbud. Beslutning om begrænsning af åbningstid eller lokale midlertidige nedlukninger træffes af forvaltningen.

Retningslinjer for medarbejderes barn syg

I BUF følges de almindelige regler som gælder, hvis en medarbejder har et sygt barn. Dvs. at der er mulighed for at blive hjemme hos et barn, som ikke kan være alene efter reglerne om barns 1. og 2. sygedag. Er barnets sygdom længerevarende end to sygedage kan der findes løsninger ved fx at aftale hjemmearbejde, afspadsering, omsorgsdage eller afvikling af resterende ferie. Er sygdommen Covid-19 relateret er der for forældre til hjemsendte børn og smittede børn mulighed for at få barselsdagpenge, når visse betingelser er opfyldt.

Bilag 1

Spørgsmål til forvaltningen om smittesituationen i dagtilbud og mulighed for lukning:

1. Kan forvaltningen oversende den meddelelse, som børne- og undervisningsministeren har sendt rundt til bl.a. borgmestre og ledere på dagtilbudsområdet om "nødbremsen", der giver mulighed for lukning af dagtilbud? <https://www.altinget.dk/artikel/minister-understreger-kommuner-maa-gerne-lukke-dagtilbud-med-ekstraordinaer-hoej-smitte-blandt-personalet>
2. Kan forvaltningen henvise til, hvilke specifikke passager af dagtilbudsloven, som giver mulighed for midlertidig lukning af dagtilbud i dag, jævnfør børne- og undervisningsministerens melding? Forvaltningen er velkommen til at sende yderligere vejledende materiale om muligheder og begrænsninger ved "nødbremsen".
3. Som det fremgår af følgende historie, er der ifølge børne- og ungdomsforvaltningen daginstitutioner i København, hvor sygemeldt personale ikke kan dækkes ind af vikarer (på grund af vikarmangel). Kan forvaltningen oplyse kvantitativt om omfanget af denne udfordring - herunder oplyse om antallet af stillinger, der ikke kan besættes af vikarer midlertidigt og hvor mange dagtilbud, der er berørt af midlertidig underbemanding trods forsøg på at hente vikarer ind? <https://www.tv2lorry.dk/koebenhavn/massesygdom-blandt-paedagoger-foraeldre-dybt-bekymrede>
4. Hvis der ikke kan findes vikarer til at opretholde sædvanlig bemanding, giver børne- og ungdomsministerens melding så mulighed for, ifølge forvaltningens vurdering, at forvaltningen kan lukke dagtilbud - med lav risiko for efterfølgende bødestraf? <https://www.altinget.dk/artikel/minister-understreger-kommuner-maa-gerne-lukke-dagtilbud-med-ekstraordinaer-hoej-smitte-blandt-personalet>

26-01-2022

Sagsnummer i F2
2022 - 1260

Dokumentnummer i F2
845628

Sagsnummer i eDoc
2022-0029217

Sagsbehandler
Anne Maj Denbæk

5. Er det muligt at oprette en model, hvor ledelsen af et dagtilbud (eksempelvis klyngelederne i det offentlige eller forældrebestyrelsen for selvejende institutioner) kan henstille, at forvaltningen lukker dagtilbud eller stuer, og hvor forvaltningen imødekommer sådan en henstilling, såfremt der ikke kan findes vikarer til sædvanligt bemandingsniveau?
6. Har Københavns Kommune juridisk mulighed for, ved brug af ovenstående "nødbremse", at lukke stuer, hvor der udelukkende forekommer vikarer, og en børnegruppe ikke møder kendte voksne? <https://www.tv2lorry.dk/koebenhavn/massesygdom-blandt-paedagoger-foraeldre-dybt-bekymrede>
7. Gør Københavns Kommune en indsats for at henstille til egne kommunale ledere (i alt fra ældreplejen til forvaltningen, skoleområdet mv.), at cheferne i særlig grad skal signalere rummelighed over for ansatte forældre, der holder syge børn hjemme? (Baggrund: Hos BUPL beskrives det som en udfordring, at flere arbejdsgivere ikke viser stor nok rummelighed over for forældre, der holder sløje børn hjemme fra daginstitutionen. Det presser flere forældre til at sende sløje børn i daginstitutionen med risiko for yderligere smitte: <https://bupl.dk/artikel/bupl-syge-boern-hjem/>)

--

- a) Hvor ofte sker det at der ikke er kendte voksne på daginstitutionsstuerne i den nuværende corona sygefraværssituation. Og hvad kan gøre for at undgå dette.
- b) Hvor ofte sker det at der ikke er den fulde bemanning (fx kun 2 ud af 3 voksne) på daginstitutionsstuerne i den nuværende situation? Og hvorfor.
- c) Hvad er muligheden for lokalaftaler om begrænsning af åbningstider eller lokale midlertidige nedlukninger ? Som foreslået af KFO
- d) Hvad er muligheden for at forældrebestyrelser kan blive mere involveret og få indflydelse, når de ønsker en begrænsning af åbningstider eller lokale midlertidige nedlukninger ? Jf forslag fra KFO
- e) Hvor ofte sker det i den nuværende situation at personalet mundtligt må bede forældre om at hente tidligt eller blive

hængende og hjælpe lidt til på stuen? Det er eksempler jeg har fået overleveret fra forældre.

- f) Hvad er de mere formelle muligheder for struktureret at trække på frivillige forældre som ekstra hjælp på stuerne i nødstilfælde ? Og er det noget der arbejdes med i nuværende situation ?
- g) Hvordan arbejder forvaltningen med at fastholde den faglige kvalitet i tilbuddene i den nuværende situation, samt trivsel hos personale, børn og forældre?

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. nr.: 32 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR-nr.: 20453044

21. januar 2022
Sagsnr.: 22/01354

Til borgmesteren, kommunaldirektøren, direktør og chef på dagtilbudsområdet

Kære alle

Jeg ved, at I mange steder oplever store udfordringer med højt fravær blandt personalet på dagtilbudsområdet som følge af smitte og isolation. Først og fremmest skal I igen have en stor tak for den kæmpe indsats, der bliver ydet alle steder for at få hverdagen til at hænge sammen.

Det er en klar prioritet for regeringen at holde dagtilbud åbne, også selvom samfundssmitten er høj. Dagtilbuddene er blandt de funktioner i vores samfund, som er helt afgørende for, at andre dele af samfundet kan fungere.

Som bekendt har I i kommunerne i henhold til dagtilbudsloven en pligt til at opfylde pasningsgarantien i loven. Konsekvensen af et brud på pasningsgarantien er reguleret i dagtilbudsloven og kan bl.a. være, at kommunen skal hæve det kommunale tilskud til en dagtilbudsplads for alle forældre fra de nuværende minimum 75 pct. af bruttodriftsudgifterne til 78 pct.

Det er afgørende, at I fortsat lokalt i dialog mellem ledelse, ansatte og forældre så vidt det overhovedet er muligt finder løsninger på udfordringerne. Jeg ved, at I gør, hvad I kan, og jeg lytter mig frem til, at I mange steder finder gode lokale løsninger, hvor f.eks. medarbejdere flyttes midlertidig fra en institution til en anden, personale, som arbejder på deltid, i en periode går op på fuldtid, personalet tager ekstra vagter, der bruges ekstra vikarkorps, lederne i en periode er mere sammen med børnene mv.

Jeg vil dog også her gøre jer opmærksomme på det, man kan kalde en juridisk "nødbremse", som I som ansvarlige kommunalbestyrelser kan være nødt til at tage i anvendelse, når der helt ekstraordinært opstår en situation, hvor I må konstatere, at det er umuligt for kommunen at opfylde pasningsgarantien.

I sådanne situationer er I efter ministeriets opfattelse ikke forpligtet til at opfylde pasningsgarantien, hvilket følger af en almindelig retsgrundsætning om, at ingen er forpligtet til det umulige, så længe denne umulighed stiller sig i vejen for at opfylde en handlepligt. I de tilfælde, hvor der er opstået og fortsat er en sådan umulig situation, vil det efter ministeriets vurdering ikke kunne få økonomiske konsekvenser for kommunen ikke at opfylde pasningsgarantien.

Det er ministeriets vurdering, at en helt ekstraordinær situation kan være, hvis der på grund af covid-19 f.eks. er så mange sygemeldte personaler en morgen, at det vil være uforsvarligt at modtage børn som sædvanligt, og hvor kommunen har afsøgt alle muligheder for at skaffe ekstra arbejdskraft. I en sådan situation kan det være umuligt for kommunen at efterleve pasningsgarantien.

Det er den enkelte kommune, der skal foretage en konkret vurdering af, om der foreligger en sådan helt ekstraordinær situation, hvor alle muligheder for at finde ekstra personale er udtømte. Det vil være en forudsætning, at man med det samme arbejder på at finde en løsning, så kommunalbestyrelsen dagen efter eller hurtigst muligt derefter igen kan opfylde pasningsgarantien, så forældrene igen kan få passet deres børn.

En beslutning om at bryde pasningsgarantien vil altid være med udgangspunkt i en akut situation, og en kommune kan ikke inden for rammerne af dagtilbudsloven planlægge efter at bryde pasningsgarantien. Men med den høje samfundssmitte, som vi har i øjeblikket, er vi i en situation, som i stadig flere tilfælde vil kunne betyde, at det kan være nødvendigt at trække i "nødbremsen".

Covid-19 udvikler sig hele tiden, og vi følger naturligvis situationen tæt og vurderer løbende, om der er behov for andre håndtag.

Med venlig hilsen

Pernille Rosenkrantz-Theil